Orfeó Català, Balthasar Neumann Chor & Orchester & Hengelbrock — *Un rèquiem alemany* de Brahms

Palau 100
Dimarts, 13 de febrer de 2024 – 20 h
Sala de Concerts

Amb la col·laboració de:

Membre de:

Programa

Eleanor Lyons, soprano
Domen Krizaj, baríton
Orfeó Català (Simon Halsey i Pablo Larraz, directors)
Balthasar Neumann Chor & Orchester
Thomas Hengelbrock, director

Johannes Brahms (1833-1897)
Un rèquiem alemany, op. 52

I. Selig sind, die da Leid tragen
II. Denn alles Fleisch es ist wie Gras
III. Herr, lehre doch mich
IV. Wie lieblich sind deine Wohnungen
V. Ihr habt nun Traurigkeit
VI. Denn wir haben hie keine bleibende Statt
VII. Selig sind die Toten, die in dem Herren sterben

Concert homenatge a Xavier Gramona

Aquest concert té una durada de 75 minuts, sense pausa.
La durada del concert és aproximada.

#simfònica #coral #músicauniversal #gransfigures

Poema

Porta la seva veu un ocell del paradís,
alça el seu anhel la flor que esbalça,
creix a frec de llum l'ofrena del verb
a totes les meves branques.

I s'alzina el desig, la bellesa de la fam,
la refosa de la pell: l'elixir i l'espasme.

L'aiguaneix inexpressable.

El respir.

Per viure i morir.

Laia Llobera
Paradísia (2023)

Palau de la Música Catalana

Un 2024 de cites imprescindibles

Javier Camarena

Rèquiem de Brahms
amb Balthasar Neumann
& Thomas Hengelbrock

Rinaldo de Händel

L'incoronazione di Poppea de Monteverdi

Sol Gabetta & Bertrand Chamayou

Sara Blanch & Albert Guinovart

Vadim Repin & Nikolai Lugansky

Passió segons sant Mateu
amb Christoph Prégardien

Passió segons sant Joan
amb Jordi Savall

Yuja Wang

I més de 100 concerts!

Consulta la programació a
palaumusica.cat

Comentari

Un rèquiem per als que es queden

Ein deutsches Requiem és, efectivament, un rèquiem germànic, protestant, però també humanista i universal. No només una pregària per l'ànima dels difunts, sinó també una reflexió serena sobre el misteri de la mort, adreçada als vius, als que es queden. A tots nosaltres. Els textos utilitzats van ser escollits escrupolosament per Brahms de la Bíblia i dels apòcrifs, en la traducció alemanya de Luter, però no hi ha cap afany litúrgic: a diferència de la majoria de rèquiems i misses de difunts compostes al llarg de la història de la música, *Un rèquiem alemany* és simplement música fúnebre en llengua alemanya. Per això l'autor el va batejar amb aquest títol peculiar, que hauria pogut ser fins i tot "Una mena de rèquiem alemany" (segons una carta a Clara Schumann), o millor encara, "Un rèquiem humà", tal com el mateix compositor va confessar al director musical de la catedral de Bremen, Carl Martin Reinthaler. Brahms tracta de la mort com una experiència només dolorosa per als vius, i en canvi d'esperança i de confort per als que marxen d'aquest món.

En certa ocasió Brahms va dir que *"la vida pot arribar a prendre més coses que la mort"*. Ell havia viscut de ben a prop experiències doloroses, com la ruïna física i espiritual i la mort del seu amic estimat Robert Schumann, o l'amor inconfessable i prohibit per la seva vídua, Clara; fins i tot la mort de la seva mare, l'any 1865, durant la composició d'aquest *Rèquiem*. Vivències que el van dur a un procés de renúncia i resignació que van marcar des d'aleshores la seva relació amb el món que l'envoltava: *"Un home just no s'ha de plànyer de res; només és qüestió de mantenir el cap fora de l'aigua"*. L'estoica resignació que mostren aquestes paraules, pronunciades després de la mort de sa mare, troben la seva expressió més profunda en aquesta música, íntima, austera i commovedora, amb un esperit proper al de les *Cantates* de Bach. *Un rèquiem alemany* va en aquest sentit: no té res a veure amb la missa litúrgica llatina per les ànimes dels difunts, sinó que és un rèquiem dedicat als vius, als que pateixen pèrdues irreparables i doloroses, als que es queden en aquest món, afligits perquè veuen la mort a tocar, i amb la voluntat de donar-los consol. És per això que, a diferència del que feren Mozart, Berlioz o Verdi en els seus *Requiems,* Brahms evita qualsevol al·lusió a la seqüència "Dies irae" que descriu plàsticament el terror del judici final: les trompetes, aquí, no invoquen l'apocalipsi, sinó que proclamen la resurrecció.

Per tant, *Ein deutsches Requiem* és una cantata de dimensions gegantines, una mena de poema simfonicocoral amb un argument universal, de caràcter filosòfic, que proclama la confiança i el consol de la vida més enllà de la mort. I aquesta va ser l'obra que va consagrar la reputació i el prestigi de Brahms com a compositor no només a Alemanya, sinó arreu d'Europa. Quan es va estrenar sencera (perquè el procés de presentació de l'obra va ser tan llarg com la seva gestació) tenia trenta-cinc anys i encara no havia escrit ni una sola simfonia. Però les dimensions colossals, el desplegament vocal i instrumental, i la refinadíssima enginyeria d'aquesta obra estan a l'alçada de qualsevol realització simfònica anterior i coetània. I el seu llenguatge directe i accessible, la seva emoció intrínseca, i la universalitat del missatge li van atorgar de seguida una popularitat que s'ha mantingut durant un segle i mig llarg, fins als nostres dies.

La gestació va ser lenta i laboriosa: entre el primer esborrany del segon moviment, que data del 1861, i la versió definitiva que s'escolta actualment van passar vuit anys. L'obra va estar en guaret fins al 1865, l'any de la mort de sa mare. Tot i que Brahms mai no va confessar la motivació per compondre una obra d'aquestes característiques, va ser en aquell moment que va reprendre el treball, amb molta intensitat, segurament trasbalsat per aquell decés.

La versió definitiva consta de set parts i està escrita per a dos solistes vocals (soprano i baríton), cor mixt i orquestra. Les tres primeres parts es van interpretar en un concert privat de la Societat d'Amics de la Música de Viena l'1 de desembre de 1867, dirigida per Johann Herbeck. La rebuda va ser freda, segurament per una interpretació deficient. Quatre mesos després, el Divendres Sant del 1868 (10 d'abril), Brahms va dirigir l'obra aparentment completa a la catedral de Bremen, amb sis moviments (encara hi faltava el solo de soprano), en una interpretació exitosa i molt emocionant gràcies també a la participació del cèlebre baríton Julius Stockhausen, que va cantar els dos passatges per a solista. Però la coixesa estructural de l'obra era tan evident que Brahms va acceptar d'inserir en aquell mateix concert una ària per a soprano pertanyent a *El Messies* de Händel ("I know that my Redeemer live") que va cantar la soprano Amalie Joachim just després del quart moviment. De fet, tres setmanes després, l'autor va acabar component un moviment nou per a soprano solista i cor, "Ihr habt nun Traurigkeit", un passatge que és una veritable cançó de bressol dolça i tendra, en què el text recorda el consol que rebran les ànimes traspassades, comparant-lo amb la cura que una mare té del seu nadó. L'addició d'aquest cinquè moviment confereix a l'obra un equilibri perfecte i una estructura simètrica, quant a tonalitats, caràcters i procediments compositius. Aquesta versió completa, en set moviments, es va interpretar el 18 de febrer de 1869 a la Gewandhaus de Leipzig, dirigida per Carl Reinecke. En un any va sonar més de vint vegades arreu d'Alemanya, i també a Londres, Sant Petersburg i París. Brahms s'acabava de consagrar a nivell internacional. Tenia trenta-cinc anys.

Al llarg de l'obra Brahms desplega un ampli ventall de recursos retòrics que li permeten il·lustrar paraules concretes (mots clau com *Selig* –benaurats–, que és la primera i l'última paraula de l'obra, *Tränen* –llàgrimes– o *Freude* –joia–) amb motius melòdics, dissenys rítmics o elements harmònics molt evocadors, com ja ho havien fet els seus grans referents al Renaixement i al primer Barroc (com Schütz, a les *Musikalische Exequien*). Però també utilitza tècniques compositives de la tradició litúrgica, com la polifonia homofònica, el contrapunt elaborat, ritmes solemnes (pareu atenció al lúgubre ritme de sarabanda del segon moviment), unísons contundents, i descomunals fugues escolàstiques, com la magistral doble fuga del sisè moviment o la fuga monumental del tercer moviment, ancorada en un pedal ciclopi de 36 compassos sobre la nota Re, sostingut per mitja orquestra i per un redoblament aclaparador de les timbales, mentre el cor fa voleiar les paraules *"les ànimes dels justos són en mans de Déu; cap turment les colpirà"*.

Per tant, en aquesta obra conviuen prodigiosament les dues dimensions de l'esperit romàntic, l'intimisme i l'espectacularitat. En canvi, la forma global de l'obra és ben clàssica, simètrica, amb un ordre just de contrapesos i un equilibri absolut. Brahms no deixa res a l'atzar i tot el desplegament de recursos motívics, rítmics i estructurals està profundament meditat i té un sentit. Aquest és un dels aspectes genials de l'obra: l'equilibri i la proporció ben empapats d'emoció.

Preparem-nos per a un viatge sonor i espiritual que ens portarà de les tenebres a la claror, del temor a la confiança, del to ombrívol i tràgic a la serenor i la pau, del mode menor al mode major, per acabar arribant a la mística confluència entre aquells que ploren i els que són plorats, tot afermant la fonda convicció de Brahms que, més que no pas la immortalitat, la certesa de l'ànima està en l'art.

Xavier Chavarria, musicòleg

Biografies

Eleanor Lyons, soprano

© Live Photography

La soprano australiana va estudiar al Conservatori de Música de Sydney amb Elena Obraztsova, Barry Ryan i Viktoria Dodoka, entre d'altres, abans d'incorporar-se a l'Acadèmia Mariïnski per a joves cantants d'òpera de Sant Petersburg i d'ampliar els estudis al Royal Northern College of Music de Manchester. És guanyadora del prestigiós Premi Estatal de l'Òpera de Viena de l'Australian Opera Foundation.

A l'Òpera Estatal d'Hongria a Budapest, va cantar el paper d'Anne Truelove de *The rake's progress* de Stravinsky i, més tard, el de Mimì de *La bohème* de Puccini. Va debutar amb molt d'èxit com a Donna Anna de *Don Giovanni* de Mozart a l'Opera Australia de Sydney i en un concert al Jinji Lake Concert Hall de Suzhou (la Xina), mentre que a De Vlaamse Opera d'Anvers i Gant va encarnar els personatges de Mimì i Gretchen en una adaptació escènica de *Szenen aus Goethes 'Faust'* de Schumann.

Com a cantant de concerts, ha participat al *War requiem* de Britten amb l'Orquestra Simfònica d'Anvers, dirigida per Philippe Herreweghe, i amb la Noord Nederlands Orkest, dirigida per Stefan Ashbury. És molt sol·licitada com a solista de la *Messa da Requiem* de Verdi, en què va destacar especialment en una producció de l'Oper de Zúric amb posada en escena de Christian Spuck en el marc del Festival d'Adelaide 2023. Ha col·laborat igualment en concert en la *Simfonia núm. 4* de Gustav Mahler i *Folk songs* de Luciano Berio amb la Konzerthausorchester de Berlín, *Chansons madécasses* de Maurice Ravel i *Quatre darreres cançons* de Richard Strauss amb l'Orquestra del Festival de Budapest, dirigida per Iván Fischer, així com *Das klagende Lied* de Gustav Mahler i *Fidelio* de Beethoven (en concert) amb la Sydney Symphony Orchestra, dirigida per Simone Young.

Manté una col·laboració especial amb Philippe Herreweghe i l'Orchestre des Champs Élysées, amb la qual va fer una gira per Europa amb l'oratori *Christus am Ölberge* i la *Missa solemnis* de Beethoven. També va debutar i fou aclamada per la crítica amb l'Orquestra Simfònica MDR a *Sea symphony* de Ralph Vaughan Williams, sota la direcció de Dennis Russell Davies, i va fer la primera aparició al Musikverein de Viena amb el *Psalm 150* de Bruckner amb la Wiener Symphonieorchester, dirigida per Petr Popelka. Al festival Les Chorégies d'Orange del 2022 va participar com a solista a la *Missa solemnis* de Beethoven, dirigida per John Nelson, en el marc de les celebracions del Dia de la Bastilla a França.

Els seus projectes de la temporada actual inclouen la *Simfonia núm. 2* de Gustav Mahler amb l'Orchestre Philharmonique de Montecarlo, dirigida per Kazuki Yamada; la *Simfonia núm. 2, "Lobgesang"* de Mendelssohn, amb la Wiener Symphonieorchester, dirigida per Marie Jacquot; *Quatre darreres cançons* de Strauss, amb la Canberra Symphony Orchestra; un Concert d'Any Nou amb la Polish National Radio Symphony Orchestra; *Ein deutsches Requiem* de Brahms, i *Lobgesang* de Mendelssohn, amb el Balthasar Neumann Chor & Ensemble. Eleanor Lyons ha interpretat per primera vegada el paper de Freia en dues actuacions en concert de *Das Rheingold,* amb la Sydney Symphony Orchestra, dirigida per Simone Young.

Pel que fa a recital, col·labora habitualment amb el pianista Stanislav Soloviev, amb qui es dedica fonamentalment al repertori de Serguei Rakhmàninov i els seus contemporanis.

Domen Krizaj, baríton

© Barbara Aumüller

És membre del conjunt de l'Oper Frankfurt. Durant la temporada 2022-23 va interpretar el rol de Papageno de *La flauta màgica* de Mozart, Graf de *Capriccio* de Strauss, el tsar de *Der Zar lässt sich fotografieren* de Weill, Oneguin de *Ievgueni Oneguin* de Txaikovski i el de Lescaut de *Manon Lescaut* de Puccini. Entre les seves actuacions com a artista convidat, destaquen Alfio de *Cavalleria rusticana* de Mascagni durant el Festspielhaus de Baden-Baden, Rodrigo de *Don Carlo* de Verdi a l'SNG Maribor d'Eslovènia i Sharpless de *Madama Butterfly* de Puccini al Bregenzer Festspiele.

Abans d'unir-se a l'Oper Frankurt va formar part del Theater de Basilea, on va actuar com a Marcello (*La bohème*), Ned Keene (*Peter Grimes*) i Pavel (*Al gran sole carico d'amore*) de Nono. També ha interpretat els rols de Sharpless (*Madama Butterfly*), kàiser Overall de *Der Kaiser von Atlantis* d'Ulmann, geni del Fred i Grimbald de *King Arthur* de Purcell, Sam de *Trouble in Tahiti* de Bernstein i Albert de l'òpera de nova creació *Der Goldkäfer* de Dai Fujikura. A Frankfurt ha aparegut com a Albert (*Werther*), Lescaut (*Manon Lescaut*), el cònsol Sharpless (*Madama Butterfly*), Don Alfonso (*Così fan tutte*) i herald del rei (*Lohengrin*).

Va cantar el paper titular de *Ievgueni Oneguin* al festival Zomeropera Alden Biesen de Bèlgica i el d'Albert de *Werther* al Teatre Nacional Croat de Rijeka. La temporada 2020-21 va marcar l'inici d'una gran col·laboració amb el Tiroler Festspiele Erl, on va interpretar David de *L'amico Fritz* i va oferir nombrosos concerts.

En concert, és un cantant molt actiu i ha cantat amb orquestres com ara la Wiener Philharmoniker, Camerata de Salzburg, Radio Symphonieorchester de Viena i SWR Symphonieorchester.

Va obtenir el títol de màster a l'Acadèmia de Música de Ljubljana el 2017, on va estudiar amb el professor Matjaž Robavs, després de completar també estudis de medicina a la mateixa universitat. Va guanyar el segon premi del Concurs Neue Stimmen 2019, i també el primer premi i el Premi de Cançó al Concurs Ada Sari 2017, entre molts d'altres. El 2012 va rebre un premi de l'Acadèmia Internacional de Música a Salzburg i un any després va participar en el projecte Young Singers. El 2016 va ser convidat a participar també al programa de televisió *Junge Opernstars* de la cadena alemanya SWR.

Balthasar Neumann Orchester

© Mina Esfandiari

Una profunda passió per la música, una qualitat artística destacada i una alegria irrefrenable per tocar són només tres de les innombrables qualitats que distingeixen l'Orquestra Balthasar Neumann, fundada per Thomas Hengelbrock el 1995. Com una de les principals orquestres d'instruments originals del món, obre contínuament noves perspectives, convenç amb interpretacions enèrgiques i se situa més enllà de les convencions. Aquest col·lectiu d'artistes europeus reuneix els millors músics del seu àmbit per fer música junts d'una manera radical. Entenen les obres de manera holística, les consideren dins del seu context històric i sociocultural i les interpreten de la manera més autèntica possible. Diversos premis ECHO Klassik, així com un Gramophone Award evidencien el reconeixement internacional de què gaudeix l'orquestra des de la seva fundació.

A més d'actuar sota la direcció de Thomas Hengelbrock, sovint juntament amb el cor Balthasar Neumann, l'orquestra treballa amb directors convidats, com Teodor Currentzis, Pablo Heras-Casado i Antonello Manacorda. Les produccions d'òpera i els concerts han portat els músics a Baden-Baden, París, Ais de Provença i a Madrid, a les sales de concerts de Dortmund i Viena, Elbphilharmonie d'Hamburg, Théâtre des Champs Élysées de París, Palau de la Música Catalana i a importants festivals internacionals. L'Orquestra Balthasar Neumann s'ha fet un nom sobretot amb representacions històricament informades d'obres com *Orfeo ed Euridice* de Gluck, *La Creació* de Haydn i la versió original de *Cavalleria rusticana* de Mascagni, que es va escoltar per primera vegada al Festival de Tardor de Baden-Baden l'any 2022. Les composicions contemporànies i els projectes interdisciplinaris també formen part de l'extens repertori de l'orquestra.

L'Orquestra Balthasar Neumann no només ofereix gaudi en concert, sinó que també es dedica a la promoció musical. Com a part de diversos programes acadèmics, Thomas Hengelbrock i els músics transmeten el seu entusiasme i coneixement musical a la propera generació i ofereixen habitualment concerts i tallers especials en escoles i institucions socials.

Balthasar Neumann Chor

© Mina Esfandiari

Una profunda passió per la música, una qualitat artística destacada i una alegria irrefrenable pel cant és el que representa el cor Balthasar Neumann, fundat per Thomas Hengelbrock el 1991. El conjunt vocal aconsegueix sorprendre una vegada i una altra amb les seves enèrgiques interpretacions, tot creant moments màgics per al públic de tot el món. La barreja particular del so pur i càlid del cor Balthasar Neumann colpeix i fascina a parts iguals, i aquestes qualitats fan que aquest cor sigui únic. El seu so, combinat amb assajos intensius i un estudi en profunditat de les obres i els seus compositors dona lloc a l'alta qualitat del cor, que va ser nomenat per «Gramophone Magazine» com *"un dels millors cors del món"*. Nombrosos premis, incloent-hi diversos premis ECHO Klassik i un Gramophone Award, posen en relleu la reputació del conjunt.

Sota la direcció de Thomas Hengelbrock, els cantants treballen en residències artístiques internacionals i ofereixen concerts a sales i festivals de renom. El cor col·labora amb l'Orquestra Balthasar Neumann i té, entre altres socis musicals, l'Orquestra del Concertgebouw d'Amsterdam, Gewandhausorchester de Leipzig, Tonhalle-Orchester de Zúric, Orquestra Simfònica de la NHK, Orquestra Simfònica de Basilea, i directors convidats com ara Pablo Heras-Casado, Ivor Bolton i Howard Arman. A més de representacions d'obres històricament informades, com *Parsifal* de Wagner, *Elijah* de Mendelssohn, *Missa solemnis* de Beethoven, i la versió original de *Cavalleria rusticana* de Mascagni, el cor es dedica cada vegada més a les composicions contemporànies i obres de tot tipus de gèneres i disciplines. Fins i tot durant el període del coronavirus, el cor Balthasar Neumann es va dedicar contínuament a facilitar projectes i a donar veu a l'art i la cultura.

Els cantants transmeten habitualment els seus coneixements i entusiasme per la música a les generacions joves mitjançant classes magistrals, tallers, programes acadèmics i altres projectes educatius.

Orfeó Català

© Ricardo Rios Visual Art

És un dels cors *amateurs* de referència del país. Amb més de 125 anys d'història, va ser fundat el 1891 per Lluís Millet i Amadeu Vives per difondre el repertori coral català i universal amb la màxima excel·lència artística. Actualment Pablo Larraz és el director, Montse Meneses és la subdirectora i Pau Casan és el pianista. Simon Halsey continua vinculat al cor com a principal director convidat i ambaixador dels cors del Palau. L'Orfeó Català té la seu al Palau de la Música Catalana, declarat Patrimoni Mundial per la UNESCO.

L'Orfeó Català ha interpretat les obres més representatives del repertori coral i ha protagonitzat primeres audicions al nostre país d'obres importants, com la *Missa en Si menor* de Bach o *Les estacions* de Haydn. Ha estat dirigit per primeres batutes internacionals: R. Strauss, C. Saint-Saëns, P. Casals, Z. Mehta, F. Brüggen, M. Rostropóvitx, Ch. Dutoit, L. Maazel, D. Barenboim, S. Rattle, G. Dudamel i K. Petrenko, entre d'altres.

Els darrers anys, al Palau de la Música Catalana destaquen les interpretacions de *Considering Matthew Shepard* de Craig Hella Johnson, protagonitzant l'estrena europea de l'obra, sota la direcció de Simon Halsey (octubre, 2017); l'oratori *Crist en el Mont de les Oliveres* de Beethoven amb la London Symphony Orchestra, dirigida per Sir Simon Rattle (gener, 2020); la *Novena Simfonia* de Beethoven, al costat del Cor de Cambra del Palau i l'Orquestra Simfònica de Galícia, dirigida per Gustavo Dudamel (setembre, 2020); la commemoració del centenari de l'estrena a Espanya de la *Passió segons sant Mateu* amb dos concerts extraordinaris, amb solistes de l'Orquestra Filharmònica de Berlín, l'Orquestra Simfònica Camera Musicae i el Cor Infantil de l'Orfeó Català, tots sota la direcció de Simon Halsey (juliol, 2021); i *Oltra mar* de Kaija Saariaho, al costat de l'OBC, amb la direcció d'Anna Maria Helsing (febrer, 2022). De la temporada passada 2022-23 cal destacar les actuacions al Palau amb l'Orquestra Simfònica de Bamberg, dirigida per Jakub Hrůša, amb la *Berliner Messe* d'Arvo Pärt; amb l'Orquestra Simfònica del Vallès, dirigida per Marzena Diakun, amb *Music in common time* de Caroline Shaw, i amb l'OBC dirigits per Jörg Widmann, amb l'estrena absoluta de la seva obra *Variacions sobre El cant dels ocells. Fantasia per cor i orgue* (2022, obra d'encàrrec del Palau de la Música Catalana). Finalment, cal destacar que durant la crisi de la Covid-19 l'Orfeó Català no va aturar l'activitat i va continuar fent assajos i concerts.

En l'àmbit internacional, cal destacar del 2023 l'actuació de l'Orfeó al costat de la Berliner Philharmonkier en una gira històrica amb un total de quatre concerts a Berlín (Berliner Philharmonie, 27 i 28 d'abril), la Sagrada Família (1 de maig) i l'Auditorio Nacional de Madrid (3 de maig) amb la interpretació de la *Missa de la Coronació* de W. A. Mozart, sota la direcció de Kirill Petrenko. Aquesta ha estat la segona ocasió en què l'Orfeó ha actuat amb la formació berlinesa (la primera vegada va ser l'any 2013 al Palau de la Música Catalana, sota la direcció de Simon Rattle). El maig del 2022 la formació catalana va protagonitzar amb èxit una gira al costat de l'Orquestra Filharmònica de Luxemburg, sota la direcció de Gustavo Gimeno a Palau 100, al Théâtre des Champs Elysées de París i a la Philharmonie de Luxemburg amb la *Messa di Gloria* de Puccini, sales prestigioses on l'Orfeó debutava.

També, els darrers anys el cor ha debutat a la Konzerthaus de Viena i a la Sala Gulbenkian de Lisboa, ha protagonitzat una gira per Itàlia amb la Mahler Chamber Orchestra, dirigits per Daniele Gatti, i ha actuat a Londres en tres ocasions, el 2015 al Royal Festival Hall de Londres i el 2017 i el 2019 al Royal Albert Hall als Proms, al costat del Cor Jove de l'Orfeó Català, el London Symphony Chorus i la London Symphony Orchestra, dirigits per Sir Simon Rattle, per interpretar l'oratori *Belshazzar's feast* de William Walton. El 2018 va protagonitzar una gira per la Xina, convidat pel Shanghai International Art Festival, en què oferí quatre concerts a tres ciutats del país asiàtic, i l'estiu del 2019 (juny-juliol) va fer una gira amb Gustavo Dudamel i la Filharmònica de Munic, al costat del Cor de Cambra del Palau, actuant al Palau de la Música Catalana, Madrid, Palma de Mallorca i Múnic amb la *Segona Simfonia* de Mahler.

D'entre els projectes del cor d'aquesta temporada 2023-24, el novembre de 2023 cal destacar la interpretació de la *Novena Simfonia* de Beethoven amb l'Orquestra Nacional de Lió, sota la direcció de Nikolaj Znaider, als Auditoris de Barcelona i Madrid. El febrer de 2024, els dies 13 i 14 l'Orfeó Català interpretarà dins Palau 100 *Un rèquiem alemany* de Brahms i la *Simfonia núm. 2, "Lobgesang"* de Mendelssohn, respectivament, amb el Balthasar Neumann Chor & Orchester, sota la direcció de Thomas Hengelbrock. Seguidament, l'Orfeó i les formacions Hengelbrock interpretaran aquestes obres a Hamburg: l'obra de Brahms a la Laeiszhalle (dia 17) i l'obra de Mendelssohn a l'Elbphilharmonie (dia 18). Finalment, cal destacar el concert de l'Orfeó Català i els cors de l'Escola Coral amb obres d'Ola Gjeilo, amb el mateix compositor al piano, el juliol de 2024.

Thomas Hengelbrock, director

© Mina Esfandiari

És un talent excepcional en molts aspectes: com a violinista, director d'orquestra, científic i educador musical, i entusiasma des de fa molts anys el seu públic internacional. Un examen profund del text musical, així com el sentit i el contingut de les obres constitueix l'eix central d'una trajectòria que abasta diferents èpoques i gèneres i, al mateix temps, la base de la seva carrera internacional. En uns programes apassionants, sap combinar allò que és antic amb el que és nou, el que és familiar amb el que és desconegut, sovint revelant afinitats musicals sorprenents. Thomas Hengelbrock desenterra amb certa regularitat obres oblidades que es creien perdudes i, al mateix temps, ofereix nous i refrescants retrobaments amb el repertori estàndard.

Porta més de vint-i-cinc anys sumant èxits internacionals com a fundador i director artístic del Cor i Orquestra Balthasar Neumann. Promociona músics joves en diversos programes acadèmics, amb què comparteix els seus coneixements i la seva experiència. També és un col·laborador molt sol·licitat per les principals orquestres internacionals, com les filharmòniques de Viena i Múnic, Royal Concertgebouw i Orchestre National de France, entre d'altres. L'any 2017 va inaugurar l'Elbphilharmonie d'Hamburg amb l'NDR Elbphilharmonie Orchester.

A més d'interpretacions històricament informades en el so original d'obres com l'*Elies* de Mendelssohn, *La Creació* de Haydn, *Missa solemnis* de Beethoven, *Parsifal* de Wagner i *Cavalleria rusticana* de Mascagni amb el seu text original, també es dedica a la música del present immediat. Thomas Hengelbrock col·labora estretament amb compositors contemporanis, com Jörg Widmann, Simon Wills, Lotta Wennäkoski, Qigang Chen i Erkki-Sven Tüür, i ha dirigit l'estrena mundial de *Reminiszenz* de Wolfgang Rihm (2017) i l'oratori *Maria* de Jan Müller-Wieland (2018), entre d'altres.

Amb els seus conjunts Balthasar Neumann, Thomas Hengelbrock actua a sales de concerts i teatres d'òpera de renom, com l'Opéra National de París, Théâtre des Champs Élysées, Teatro Real de Madrid, Royal Opera House de Londres, Elbphilharmonie d'Hamburg i al Palau de la Música Catalana. També és convidat habitual als festivals de Baden-Baden, Ais de Provença i Salzburg, i el 2020 va inaugurar una residència artística al Château de Fontainebleau amb el Cor i l'Orquestra Balthasar Neumann, que compta amb el patrocini de la UNESCO.

A més de la seva activitat com a director d'orquestra, Thomas Hengelbrock també ha participat com a director en nombroses produccions, com *Dido i Enees* de Purcell i *Don Giovanni* de Mozart; el 2005 va treballar amb la coreògrafa Pina Bausch en una cèlebre producció d'*Orfeo ed Euridice* de Gluck que s'ha representat en un gran nombre de països. D'altra banda, la combinació de música i literatura és també un punt central del seu treball artístic; així, ha col·laborat amb actors com ara Klaus Maria Brandauer, Johanna Wokalek i Graham Valentine. Les seves pròpies versions de *Peer Gynt* de Grieg i *Escenes del 'Faust' de Goethe* de Schumann, en què música i literatura universal es fusionen, han estat acollides amb gran entusiasme pel públic.

Des dels inicis de la pandèmia del coronavirus, Thomas Hengelbrock ha estat especialment compromès amb la continuïtat de la cultura i els músics independents a Europa. També porta molts anys esforçant-se per facilitar l'accés dels joves a l'art i la cultura. Transmet els seus coneixements i la seva experiència a la generació següent a través de l'Acadèmia Balthasar Neumann, fundada per ell, i la Cuban-European Youth Academy, així com mitjançant diversos projectes escolars i socials. Thomas Hengelbrock va rebre el Premi Herbert von Karajan l'any 2016 pels seus serveis.

Formacions

Orfeó Català

Sopranos
Aida Càmara, Alba Villar, Beatriz Cordero, Elisenda Ardèvol, Eva León, Georgina Jiballí, Laia Canet, Laura Musull, Mar Calvet, Mar Giné, Maria Chapman, Maria Àngels Custal, Marina Viñals, Noemí Gallardo, Núria Milà, Núria Subiràs, Tamar Aguilar.

Contralts
Alba Almunia, Àngels Lorés, Anna Muñoz, Conxa Fernandez, Cristina Arribas, Edith López, Gemma Planella, Irene Plass, Judit Almunia, Laia Jorba, Maria Martin, Marta Porta, Sara Madrid, Tania Mittendorf.

Tenors
Alejandro López, Álvaro Soto, Bernat Orriols, Gerard Fusté, Jordi Quelart, Josep Garcia, Josep Lluís Moreno, Marc Majó, Oriol Ubach, Oscar Puigardeu.

Baixos
Albert Garriga, Cristòfor Agudo, Ferran Corral, Gerard Pujals, Guillem Gascón, Hirotoshi Kikuchi, Iago Garcia, José Ángel Gonzalez, Javier Rojo, Mathieu Bosi, Oriol Saladrigas, Víctor Luis, Xavier Garcia-Moll.

Balthasar Neumann Chor

Sopranos
Anja Bittner, Annemei Blessing-Leyhausen, Alice Borciani, Julie Grutzka, Karin Gyllenhammar, Heike Heilmann, Santa Karnite, Constanze Liebert, Jennie Lomm, Cressida Sharp, Christine Süßmuth, Anna Terterjan, Anna Wierød, Aija Veismane

Contralts
Anne Bierwirth, Nanora Büttiker, Julie Comparini, Martina Gmeinder, Anne Greiling, Barbara Ostertag, Helena Poczykowska, Hanna Roos, Bettina Schaeffer, Mona Spägele, Jane Tiik, Ute Weitkämper, Dorothee Wohlgemuth

Tenors
Wolfgang Frisch-Catalano, Nils Giebelhausen, Jo Holzwarth, Thomas Köll, Manuel König, Bernd Lambauer, Mirko Ludwig, Hermann Oswald, Christian Rathgeber, Victor Schiering, Florian Schmitt, Masashi Tsuji

Baixos
Andrey Akhmetov, Ralf Ernst, Friedemann Klos, Christian Kotsis, Tobias Müller-Kopp, David Pichlmaier, Felix Rathgeber, Julian Redlin, Nicolas Ries, Tobias Schlierf, Raimonds Spogis, Ulfried Staber

---

Balthasar Neumann Orchester

Violins I
Pablo Hernán Benedì, Boris Bachmann, Christiane Bruckmann-Hiller, Anna Maddalena Ghielmi*, David-Maria Gramse, Corinna Guthmann, Astrid Leutwyler, Gisela Müller, Jenny Peña Campo, Henry Tong, Anna Troxler, Verena Schoneweg

Violins II
Andrea Rognoni, Ulrike Engel, Ursula Kortschak, Maria Roca, Léna Ruisz, Guillermo Santonja*, Muhammedjan Sharipov, Lalita Svete, Leonie Trips, Sophie Williams

Violes
Pablo de Pedro, Donata Böcking, Osvaldo Enriquez Castro, Oscar Holch, Firmian Lermer, Mladen Somborac, Ana Dunne Sequí, Maria Angélica Perez Martín*

Violoncels
Luis Zorita, Philipp Comploi, Martin Egidi, Iris Guémy, Rebecca Krieg, David Neuhaus*, Joseph Pritchard

Contrabaixos
Diego Zecharies, Tommaso Bagnati, Nicola dal Maso, Margeritha Naldini, Enrique Rodríguez Yebra

Flautes
Michael Schmidt-Casdorff, Ingo Nelken

Piccolo
Giulia Barbini

Oboès
Philipp Mahrenholz, Marc Bonastre Riu

Clarinets
Florian Schüle, Sebastian Kürzl

Fagots
Hugo Rodriguez Arteaga, Angel Álvarez Lugo

Contrafagot
Maurizio Barigione

Trompes
Ulrich Hübner, Gijs Laceulle, Steinar Granmo Nilsen, Renée Allen

Trompetes
Moritz Görg, Lukas Reiß

Trombons
Matthias Weiß, Julian Huß, Patrick Flassig

Tuba
Paul Schrank

Timpani
Michael Juen

Arpes
Gwyneth Wentink, Beate Loonstra

Orgue
Michael Riedel

** Becats per The Balthasar Neumann Academy*
subrallat = concertino / cap de secció

Text

Johannes Brahms

Ein deutsches Requiem, op. 45

Un rèquiem alemany, op. 45

Adaptació catalana d'Artur i Oriol Martorell

I

Selig sind, die da Leid tragen,
denn sie sollen getröstet
werden.
Die mit Tränen säen, werden
mit Freuden ernten.
Sie gehen hin und weinen und
tragen edlen Samen,
und kommen mit Freuden
und bringen ihre Garben.

Mattäus 5, 4; Psalm 125, 5 und 6

I

*Benaurats els qui ploren perquè
ells rebran consol.
Els qui amb penes sembren, amb
alegria cullen;
i tot plorant caminen quan
sembren grana nova,
però tornen joiosos portant
ufanes garbes.*

II

Denn alles Fleisch, es ist wie Gras,
und alle Herrlichkeit des Menschen wie des Grases Blumen.
Das Gras ist verdorret und die Blume abgefallen.
So seid nun geduldig, liebe Brüder,
bis auf die Zukunft des Herrn.
Siehe, ein Ackermann wartet auf die köstliche
Frucht der Erde und ist geduldig darüber,
bis er empfahe den Morgenregen und Abendregen.
Aber des Herrn Wort bleibet in Ewigheit.
Die Erlöseten des Herrn werden wieder kommen,
und gen Zion kommen mit Jauchzen;
ewige Freude wird über ihrem Haupte sein;
Freude und Wonne werden sie ergreifen
und Schmerz und Seufzen wird weg müssen.

Petrus 1, 24; Jakobus 5, 7; 1. Petrus 1, 24 und 25; Jesaja 35, 10

II

Que tota carn és com el fenc i tot l'esclat
del món és passatger com flor d'herba.
I l'herba s'asseca i les flors cauen marcides.
Tingueu esperança, oh germans meus,
fins que vindrà el Senyor;
com el pagès espera de la terra amorosa
el seu fruit, bo i demanant que la pluja
–la matinera o la tardana– li doni l'aigua.
Mes la paraula de Déu resta eternament.
Redimits els fills de Déu tornaran
contents a Terra Santa amb cants alegres;
joia, eterna joia, tindran sempre dintre seu.
Goig i alegria, joia i benaurança!
I plors i penes enllà fugin!

III

Herr, lehre doch mich,
dass ein Ende mit mir haben muss,
und mein Leben ein Ziel hat,
und ich davon muss.
Siehe, meine Tage sind einer Hand breit vor dir,
und mein Leben ist wie nichts vor dir.
Ach, wie gar nichts sind alle Menschen,
die doch so sicher leben.
Sie gehen daher wie ein Schemen,
und machen ihnen viel vergebliche Unruhe;
sie sammeln und wissen nicht wer es kriegen wird.
Nun, Herr, wes soll ich mich trösten?
Ich hoffe auf dich.
Der Gerechten Seelen sind in Gottes
Hand und keine Qual rühret sie an.

Psalm 38, 5 8;Weisheit Salomos 3, 1

III

Oh! Feu-me, Senyor,
que conegui quan vindrà la mort,
quan deixaré la terra,
quan tornaré a Vós.
Déu meu, als meus dies heu dat durada molt breu;
res la vida no és enfront de Vós.
Tot home que batega no és res més que vanitat;
i l'home viu com una ombra
i són en va totes les seves feixugues cuites
i apila bo i ignorant qui se'n gaudirà.
Senyor! Doncs, ara, què espero?
Jo espero en Vós.
L'esperit dels justos és en vostres mans i cap flagell no els colpirà.

IV

Wie lieblich sind deine Wohnungen,
Herr Zebaoth!
Meine Seele verlanget und sehnet sich nach den Vorhöfen des Herrn;
mein Leib und Seele freuen sich in dem lebendigen Gott.
Wohl denen,
die in deinem Hause wohnen,
die loben dich immerdar.

Psalm 83, 2, 3 und 5

IV

La vostra casa com és plaent,
oh Rei dels cels, Déu omnipotent.
Vostres atris, Senyor,
són el nostre goig,
l'ànima tota es deleix,
de joia exulta l'esperit i canta sempre al bon Déu.
Benaurats els qui habiten vostres cases i us lloen eternament.

V

Ihr habt nun Traurigkeit;
aber ich will euch wieder
sehen
und eurer Herz soll sich
freuen und eure Freude soll
niemand von euch nehmen.
Sehet mich an: Ich habe eine
kleine Zeit.
Mühe und Arbeit gehabt und
habe grossen Trost funden.
Ich will euch trösten, wie
einen seine Mutter tröstet.

Johannes 16,22; Jesaja 66, 13;
Jesus Sirach 51, 35

V

Tots vosaltres ploreu,
però jo us dic que tornaré i us
donaré alegria,
i que mai més vostra joia no heu
de perdre.
Oh! Mireu-me: com són de
grans el meu sofrir i el meu
penar i els meus treballs!
I això no obstant, trobo consol.
Com una mare, així us daré
consol amorós.

VI

Denn wir haben hie keine
bleibende Statt,
sondern die zukünftige
suchen wir.
Siehe, ich sage euch ein
Geheimnis:
wir werden nicht alle
entschlafen,
wir werden aber alle
verwandelt werden;
und dasselbige plötzlich, in
einem Augenblick,
zu der Zeit der letzten
Posaune.
Denn es wird die Posaune
schallen,
und die Toten werden
auferstehen unverweslich,
und wir werden verwandelt
werden.
Dann wird erfüllet werden das
Wort,
das geschrieben steht:
Der Tod ist verschlungen in
den Sieg.
Tod, wo ist dein Stachel?
Hölle, wo ist dein Sieg?
Herr, du bist würdig zu
nehmen Preis und Ehre und
Kraft, denn du hast alle Dinge
geschaffen,
und durch deinen Willen
haben sie das Wesen und sind
geschaffen.

*Hebräer, 13, 14; Korinther 15,
51 und 52, 54 und 55;
Offenbarung Johannes 4, 11*

VI

*No tenim aquí, no, la ciutat
permanent,
sinó que tots cerquem la del
demà.
Ara us diré el més gran misteri:
nosaltres no morirem mai! Mes
sí que,
de debò, tots serem transformats;
bastaran breus moments,
sols el temps de tancar els ulls i
de les darreres trompetes.
Puix que quan sonaran les
trompetes,
tots els morts ressuscitaran
incorruptes i nosaltres serem
transformats.
I la profecia, ben cert, ja s'haurà
complert.
La mort ha caigut per sempre
més.
Mort! Ja no ens pots vèncer!
Has perdut tot poder. No! No
venceràs!
A Vós, Senyor, tota glòria,
lloança i honor.
Vós, creador de totes les coses,
del no-res, omnipotent, oh
meravella!,
les heu creades.*

VI

Denn wir haben hie keine bleibende
Statt, sondern die zukünftige suchen wir.
Siehe, ich sage euch ein Geheimnis:
wir werden nicht alle entschlafen,
wir werden aber alle verwandelt werden;
und dasselbige plötzlich, in einem Augenblick,
zu der Zeit der letzten Posaune.
Denn es wird die Posaune schallen,
und die Toten werden auferstehen unverweslich,
und wir werden verwandelt werden.
Dann wird erfüllet werden Das Wort,
das geschrieben steht:
Der Tot ist verschlungen in den Sieg.
Tod, wo ist dein Stachel?
Hölle, vo ist dein Sieg?
Herr, du bist würdig zu nehmen Preis
und Ehre und Kraft, denn du hast alle
Dinge geschaffen, und durch deinen
Willen haben sie das Wesen und sind geschaffen.

Hebräer, 13, 14; Korinther 15, 51 und 52, 54 und 55; Offenbarung Johannes 4, 11

VI

No tenim aquí, no, la ciutat permanent,
sinó que tots cerquem la del demà.
Ara us diré el més gran misteri:
nosaltres no morirem mai!
Mes sí que, de debò,
tots serem transformats;
bastaran breus moments,
sols el temps de tancar els ulls i de les
darreres trompetes. Puix que quan
sonaran les trompetes,
tots els morts ressuscitaran incorruptes
i nosaltres serem transformats.
I la profecia, ben cert, ja s'haurà complert.
La mort ha caigut per sempre més.
Mort! Ja no ens pots vèncer!
Has perdut tot poder. No! No venceràs!
A Vós, Senyor, tota glòria,
lloança i honor.
Vós, creador de totes les coses,
del no-res, omnipotent, oh meravella!,
les heu creades.

VII

Selig sind die Toten,
die in dem Herrn sterben von
nun an.
Ja der Geist spricht,
dass sie ruhen von ihrer
Arbeit;
denn ihre Werke folgen ihnen
nach.

VII

Benaurats els morts que en el
Senyor reposen des d'ara.
L'Esperit diu: Dels seus treballs
tots ells reposin;
les seves obres els precediran.
Benaurats els morts que en el
Senyor reposen. Benaurats.

També et pot interessar...

Palau 100

Dimecres, 14.02.24 - 20 h
Sala de Concerts

-*Simfonia Lobgesang* de Mendelssohn

Eleanor Lyons, soprano
Anna Terterjan, soprano
Maximilian Schmitt, tenor
Orfeó Català (Pablo Larraz, director)
Balthasar Neumann Chor & Orchester
Thomas Hengelbrock, director

F. Mendelssohn: *Simfonia núm. 2, en Si bemoll major, op. 52 "Lobgesang"*

Preus: de 20 a 85 €

Palau Bach

25.03.24 - 19 h
Sala de Concerts

-*Passió segons sant Mateu*

David Fisher, Evangelista
Pau Armengol, Jesús
Mercedes Gancedo i Mireia Tarragó, sopranos
Tànit Bono, Mercè Bruguera i Lara Morger, contralts
Matthew Thomson, tenor
Guillem Batllori i Pau Armengol, barítons
Cor Infantil de l'Orfeó Català (Glòria Coma i Pedrals, directora)
Cor de Cambra del Palau de la Música Catalana (Xavier Puig, director)
Vespres d'Arnadí
Christoph Prégardien, director

J. S. Bach**:** *Passió segons sant Mateu, BWV 244*

Preus: de 20 a 80 €

Mecenes d'Honor

Mecenes Protectors

Mitjans Col·laboradors

Col·laboradors

Armand Basi – Bagués-Marsiera Joiers – Balot Restauració – Calaf Grup – Cardoner Grup – CECOT – Coca-Cola – Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports – Deloitte – Eurofirms Group – FC Barcelona – Fundació Abertis – Fundació Antigues Caixes Catalanes - BBVA – Fundació Caixa d'Enginyers – Fundació Castell de Peralada – Fundació Metalquimia – Gómez-Acebo & Pombo – Helvetia Compañía Suiza S.A. de Seguros y Reaseguros – Illy – Laboratorio Reig Jofre – La Fageda – Nexo – Quadis – Saba Infraestructures, S.A. – Scasi Soluciones de Impresión S.L. – Soler Cabot

Amics Benefactors

Ascensores Jordà, S.A. – Fundació Antoni Serra Santamans – Veolia Serveis Catalunya S.A.U. – Salvador Viñas Amat

Benefactors Palau XXI

Mª Dolors i Francesc – Elvira Abril – Pere Armadàs Bosch – Rosamaria Artigas i Costajussà – Professor Rafael I. Barraquer Compte – Francesc Xavier Carbonell Castellón – Lluís Carulla Font – Mariona Carulla Font – Josep Colomer Maronas – Josep Daniel i Gubert – Isabel Esteve Cruella – Pere Grau Vacarisas – Jordi Gual i Solé – María José Lavin Guitart – Ramón Poch Segura – Mª. del Carmen Pous Guardia – Juan Manuel Soler Pujol – Daniela Turco – Joan Uriach Marsal – Joaquim Uriach Torello

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ